

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.143/2013/17.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2014. január hó 15. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az erős felindulásban elkövetett emberölés büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2013. január hó 15. napján kihirdetett 12.B.105/2012/16. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlott terhére rótt bűncselekményt a 2012. évi C. törvény 160. § (1) bekezdése szerinti emberölés büntettének minősíti.

A vádlott büntetését 9 (kilenc) év börtönbüntetésre és 10 (tíz) év közügyektől eltiltásra **súlyosítja**.

Megállapítja, hogy a vádlott feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követő nap.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A vádlottat a Budapest Környéki Törvényszék 2013. január hó 15. napján kelt 12.B.105/2012/16. számú ítéletével erős felindulásban elkövetett emberölés büntettében (Btk. 167. §) mondta ki bűnösnek és ezért öt hat év hat hónap börtönbüntetésre és öt év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, elkobzásról, bűnjelek megsemmisítéséről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, cselekményének jogi minősítése megváltoztatása és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést, - míg a vádlott és a védője enyhítésért éltek perorvoslattal.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.280/2013/1. számú átiratában a vádhatóság fellebbezését fenntartotta, míg a védelmi perorvoslatokat megalapozatlannak ítélte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és a tényállást mérlegeléssel állapította meg. A tényállásból azonban mellőzni szükséges a vádlott cselekménykori erős felindultságára utalást, amely a tudat-tartalomra, azaz jogkérdésre vonatkozó megállapítás. Az így pontosított tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, tévedett azonban amikor cselekményét az emberölés privilegizált esetének minősítette.

A szokványos ittas állapotban lévő vádlott feleségének, ellene irányuló támadását elhárítva, a mozgássérült nőt az ágyra lökte, tőle a kést elvette. Ezzel a további támadás reális esélye megszűnt, attól a vádlottnak nem kellett tartania. A sértett támadása miatt felháborodás nem lehetett és nem is volt olyan mértékű, hogy valódi és igazolható indulati tobzódást váltott volna ki a vádlottban, aki képes volt az eszközös támadást racionális védekezéssel elhárítani. A kriminalisztikai előképzettséggel rendelkező terhelt a bűncselekmény véghezvitele után elmosta és halott felesége kezébe helyezte az elkövetéshez használt kést, átöltözött és csak a helyszín megváltoztatása után, később értesítette a rendőrséget. Cselekedete nem volt kontrollálatlan, szúrásainak számából és intenzitásából arra vonható következtetés, hogy a gyengült védekezési állapotban lévő, azonban védekezésre képtelennek nem tekinthető sértett halálát kívánta. Emiatt cselekménye a Btk. 166.§ (1) bekezdése szerinti emberölés büntettének alapesetét valósítja meg.

A megváltozott minősítés mellett az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés indokolatlanul enyhe, ezért tetтарыos - a büntetési tétel középmentékét elérő - szabadságvesztés és hosszabb tartamú mellékbüntetés szükséges a büntetési célok eléréséhez.

A minősítés megváltoztatásán és a joghátrány súlyosításán túl az elsőfokú ítélet egyéb törvényes rendelkezéseinek helybenhagyását indítványozta.

Az ítéletábla nyilvános ülésén a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője az átiratban foglaltakat fenntartotta. Indítványozta, hogy az ítéletábla - az elkövetéskor hatályos Btk. alkalmazásával, - minősítse a vádlott cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdése szerint, és a börtönbüntetés, valamint közügyektől eltiltás tartamát emelje fel.

A védő a másodfokú bíróság nyilvános ülésén tartott perbeszédében a korábban bejelentett enyhítést célzó fellebbezést fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban kérte pontosítani, hogy a terhelt nyaki sérülését is a sértett okozta, s e kiegészítéssel a törvényszék által megállapított tényállást megalapozottnak fogadta el. Vitatta, hogy a vádlottnak a jogos védelmi helyzet megszűnte után tanúsított magatartása ölési cselekményként volna értékelhető, álláspontja szerint a csupán testi sértés okozására irányuló szándék a halál lehetőségét nem fogta át, ezért az eredmény tekintetében gondatlanság róható a terhelt terhére. Emiatt elsődlegesen a minősítés megváltoztatását és a cselekmény (elkövetéskor hatályos Btk. 170. § (1) bekezdésbe ütköző, de a (6) bekezdés II. fordulata szerinti) halált okozó testi sértés büntetteként történő értékelését és a büntetés enyhítését indítványozta.

Másodlagosan amellettt érvelt, hogy - az ügyészi perorvoslattel szemben, - az elsőfokú bíróság helytállóan vont következtetést az emberölés privilegizált esetére és az emiatt a vádlottal szemben arányos büntetést alkalmazott, így annak helybenhagyására tett indítványt.

A vádlott az utolsó szó jogán megbánásának adott hangot, azzal, hogy feleségét szerette. Kifejtette, hogy fogvatartása alatt fizikálisan és szellemileg is romlásnak indult, szeretne munkát végezni, hogy keresményéből megtérítthesse családjának a reá költött pénzt, az államnak a bűnügyi költséget, illetve saját egzisztenciájáról szabadulása után gondoskodni tudjon. Hangoztatta, hogy hasznos tagja kíván lenni a társadalomnak és börtönbüntetésének enyhítését kérte.

A bejelentett perorvoslatok közül az ügyészi fellebbezés alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az ellentétes irányú perorvoslatok alapján eljárva a Be. 348. § (1) bekezdésére figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében felülbírálta.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta, ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve a bizonyítást teljeskörűen lefolytatta, a vád tárgyává tett bűncselekmény elbírálása szempontjából szükséges bizonyítékokat feltárta. Az eljárás részvevőivel szemben a szükséges figyelmeztetések elhangzottak, s az arra adott válaszok is rögzítésre kerültek. A releváns okirati bizonyítékok felolvasása megtörtént. Az így beszerzett bizonyítékokat az elsőfokú bíróság önmagukban és egymással összevetve, összességükben is értékelte, mérlegelési tevékenységéről és annak eredményéről a szükséges mértékben számot adott, indokolási kötelezettségének eleget tett.

Az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyes tényállást állapított meg, azt a másodfokú eljárásban az iratok alapján csak kisebb részben kell kiegészíteni a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottn.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem rögzítette a vádlott és a sértett testalkatát, a sértett életkorát illetve az őt betegségéből adódóan befolyásoló körülményeket, a vádlott alkoholizmusára vonatkozó szakértői megállapítást, - továbbá a sértetten észlelt valamennyi külsérelmi nyomot a vádlott bántalmazásából eredőnek tüntette fel.

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet az alábbiak szerint pontosítja:

Az 50 éves sértett közepesen táplált és fejlett 166 centiméter testmagasságú volt.
(*boncolási jegyzőkönyv - nyomozati iratok 141. oldala*)

Több csípőműtéten is átesett, a jobboldali alsó végtagja öt centiméterrel volt rövidebb az ellenoldalínál, ez okból rokkantsági nyugellátásban részesült, s utoljára 2010. március 16 - 24. napjai között állt kórházi kezelés alatt.

(zárójelentés - nyomozati iratok 209. oldala)

A műtétet követően sántított, de segédeszköz nélkül is járóképes volt.
(1-es tanúvallomása - nyomozati iratok 323. oldala)

Egy mankóval tökéletesen tudott járni, mankó nélkül bicegett.
(a gyanúsítottai vallomása - nyomozati iratok 482. oldala)

A vádbeli időben depresszióval kezelték.
(orvosi dokumentáció - nyomozati iratok 225-233. oldalai)

A vádlott a vádbeli időben 178 centiméter magas és 80 kilogramm súlyú volt.
(fogdaorvosi vélemény - nyomozati iratok 119. oldala)
Alkoholistának tekintendő.
(elmeorvosszakértői vélemény - nyomozati iratok 257. oldala)

Az ítélet 3. oldalának utolsó bekezdéséből mellőzi, hogy „a vádlott a felesége részéről őt ért támadás miatti erős felindultságában önkontrollját teljesen elvesztette”.

Az ítélet 4. oldalának ötödik bekezdését úgy pontosítja, hogy: a sértett a dulakodás során, illetve a vádlott bántalmazása következtében szenvedte el a boncjegyzőkönyvben rögzített 1-37./ pontban részletezett külsérelmi nyomokat, illetve a belszervi vizsgálatnál észlelteket.

Az így kiegészített, illetve pontosított tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítélete megalapozott és mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú felülbírálat alapját képezi.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, amikor számot adott arról, hogy mely bizonyítékokra alapította a tényállást.
Megfelelő gondossággal vizsgálta a cselekmény lefolyását, amelyre nézve objektív adatok csak a rögzített sérülések tekintetében voltak egyértelműek.

Kellő kritikával értékelte a bűncselekmény helyszínét megváltoztató terhelt védekezését, akinek érdekében állt cselekményét olyan színben feltüntetni, hogy büntetőjogi felelőssége kedvezőbben alakuljon.
Ekörben differenciált a terhelt által elszenvedett sérülések között.

A nyakon észlelt elváltozást illetően - figyelemmel arra, hogy a terhelt állítását a vádesetkor viselt felsőruházatának folytonosság-megszakadása nem támasztotta alá, s a másként (önkezüleg) történt keletkezést az orvosszakértő sem zárta ki, - megfelelő indokolással vetette el, hogy azt a sértett okozta.

Ekörben a védő fellebbezése az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadja, amely - a felülmérlegelés tilalma folytán - a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethet.

Ugyanakkor a terhelt végtagjain és törzsén észlelt elváltozásokat illetően az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el, hogy azok a sértett támadása következtében keletkeztek. Ezek közül a nyak, a lábszár és kisujj sérülései létrejöhetnek késtől, kiserejű érintőleges mozgással, - míg a hasi és mellkasi hámfosztások kis, legfeljebb közepes tompa erőbehatásnak, érdes tárgy és a testfelület egymáshoz képest történő elmozdulásának, kiálló tárgyhoz ütdésnek, elesésnek, karmolásnak feleltethetők meg.

Az irányadó tényállásból a vádlott bűnösségére vont következtetés okszerű.

Az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően, 2013. július 1. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvényre figyelemmel (mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv 2. §-a alapján) a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett hogy van-e az új törvénynek visszaható hatálya és a vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat kell-e alkalmaznia. Ekörben a két törvény rendelkezéseit mind a cselekmény minősítése, mind a büntetés kiszabása körében egybe kell vetni. A bíróságnak - erre irányuló ügyészi, illetve védői indítvány hiányában is, - hivatalból el kell végeznie az elemző összehasonlítást.

Főszabály szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbíralni, az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény akkor alkalmazandó, ha a cselekmény nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el.

A vád szerint a vádlott terhére rótt bűncselekmény minősítése megegyezik az 1978. évi IV. törvényben (Btk. 166. §), valamint a 2012. évi C. törvényben foglaltakkal (160. § (1) bekezdés), s büntetési tételét mindkét jogszabály öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztésben határozza meg.

Nem változtak a büntetés kiszabásának elvei: mind az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) bekezdése, mind a 2012. évi C. törvény 80. § (2) bekezdése határozott ideig tartó szabadságvesztés esetén a büntetési tétel középmértékét (a büntetési tétel alsó és felső határa összegének felét) tartja irányadónak.

Nincs eltérés az elkövetéskor illetve elbíráláskor hatályos törvény rendelkezései között a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával kapcsolatban sem (1978. évi IV. törvény 43. § a/ pontja, 2012. évi C. törvény 37. § (2) bek. a/ pontja).

A feltételes szabadságra bocsátást illetően az 1978. évi IV. törvény 47. § (1) és (2) bekezdése szerint a bíróság (a büntetés-végrehajtási bíró) - kizáró rendelkezés

hiányában - a határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítéltet börtönben végrehajtandó büntetésének legalább háromnegyed részének kitöltése után bocsátja feltételes szabadságra, ha - különösen a büntetés végrehajtása alatt tanúsított kifogástalan magatartására és arra a készségére tekintettel, hogy törvénytisztelő életmódot fog folytatni - alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető. E törvény szabályai alapján tehát a feltételes szabadságra bocsátás engedélyezése nem volt kifejezetten bünteteskiszabási kérdésnek tekinthető, a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében automatizmusok érvényesültek, amelyek az elsőfokú ítélet rendelkezéseitől függetlenül működtek a törvény kötelező szabályai alapján.

Ugyanakkor a 2012. évi C. törvény 38. § (1) bekezdése alapján határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében megállapítja a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt. A (2) bekezdés értelmében a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad, visszaeső esetén háromnegyed részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

E tekintetben az új törvény enyhébb rendelkezéseket tartalmaz, amikor rögzíti, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját ügydöntő határozatában a bíróság állapítja meg, azaz a feltételes szabadságra bocsátás a büntetés kiszabásának részévé vált. Az új jogszabály ebben a kérdésben az eljáró bírónak mérlegelési jogkört biztosít, mert a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem a szabadságvesztés végrehajtási fokozatához, hanem a terhelt előéletéhez igazodik, amely szerepet kap a büntetés kiszabása során.

Határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, a törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés - a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013.(X.14.) számú véleménye szerint is, - a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.

A kifejtettek alapján az ítéletábra álláspontja szerint a jelen esetben a vádlottra nézve a cselekmény elbírálása idején hatályba lépett büntető törvény kedvezőbb, így vele szemben a 2012. évi C. törvény rendelkezéseit alkalmazta.

Az ítéletábra nem osztotta az elsőfokú bíróság okfejtését arra vonatkozóan, hogy az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének törvényi feltételei fennállnának. Erre nézve egyébként a törvénytől által megállapított tényállás és jogi indoklás sincs összhangban. Az elsőfokú bíróság ugyanis a terhelt méltányolható okból származó erős felindultságát a sértetti támadás és az alkoholos befolyásoltság együttes hatásának tulajdonította, míg az ítélet jogi indoklásában a terhelt tudatának elhomályosulását, belső egyensúlyának megbomlását kizárólag a sértett magatartására vezette vissza.

Az élet és testi épség védelméről szóló 3/2013. jogegységi határozat 6. pontja értelmében az indulat hatása alatt elkövetés egymagában még nem alapozza meg az emberölés privilegizált alakzatát.

Az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapításához az indulat olyan - fiziológiai eredetű - magas foka szükséges, amelynek következtében az elkövető belső egyensúlya megbomlik, tudata elhomályosul és ennek folytán a megfontolás szokásos mértékének megtartása lehetetlenné válik. Az erős felindulás fennállta és foka a bíróság által eldöntendő tény- és jogkérdés, amelyet az elkövető konkrét pszichikai tulajdonságai alapján kell megítélni.

A felindulást kiváltó ok megítélésénél az eset összes körülményeit kölcsönhatásukban és folyamatosságukban kell vizsgálat alá vonni. Az erős felindulást kiváltó külső okok közül az egyik leggyakoribb a sértett magatartása, amely az elkövető felháborodását, haragját idézi elő vagy benne félelmet okoz. Önmagában azonban nem alapozza meg az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítását az elkeseredettség, a bánat, a szomorúság, a magára hagyatottság érzete, a sértődöttség, a pusztán személyi ellenszenv vagy kizárólagosan az ideg feszült állapot és akkor sincs alap ennek megállapítására, ha az elkövető a sértett fellépésére maga szolgáltatott okot.

Az erős felindulásnak méltányolható okból való származása akkor állapítható meg, ha bizonyos fokig igazolható és erkölcsileg menthető.

A méltányolható ok megítélésénél jelentősége van az elkövető és a sértett között fennálló viszonynak, érzelmi kapcsolatnak. Ezzel összefüggésben kell vizsgálni, hogy az elkövetést kiváltó ok súlyossága, valamint az arra reagáló magatartás objektíve is arányban áll-e. Így a jelentéktelen sérelmet követő túlméretezett indulatkitörés - méltányolható ok hiányában - nem alapozza meg az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapítását.

Szükséges továbbá, hogy az ölési cselekmény az erős felindulás állapotában menjen végbe, valamint hogy a cselekmény elkövetésére irányuló akaratelhatározást nyomban kövesse a kivitelezés, vagyis az emberölésre irányuló szándék kifejlődése és a cselekmény között viszonylag rövidebb idő teljen el.

Amennyiben az elkövető a jogos védelmi helyzet megszűnését követően, de még a jogtalan támadás által kiváltott nagyfokú felindultságában hajtja végre az ölési cselekményét, magatartása erős felindulásban elkövetett emberölés büntettként értékelhető.

A töretlen ítélkezési gyakorlat szerint méltányolható okból akkor származik a felindulás, ha erkölcsileg menthető és az elkövetőn kívül álló ok váltja ki. Ezt meghaladóan a fiziológiás alapon kialakult indulatnak olyan mértékűnek kell lennie, amely lehetetlenné teszi az elkövető számára a megfontolás szokásos mértékének a megtartását, tehát tudatszűkítő vagy tudatborulást eredményező is. (BH 2002/214.)

Az ölési cselekményekre gyakran jellemző, hogy az elkövetéshez vezető indulatot a szeszital által befolyásolt állapot váltja ki.

A bírói gyakorlat iránymutatást ad arra nézve, hogy az önhibából eredő ittas állapotban lévő elkövető által végrehajtott bűncselekmény mely esetekben tekinthető erős felindulásban elkövetettnek, illetve, a szokványos ittasság mikor zárja ki az emberölés privilegizált esetének megállapíthatóságát.

A vádlott cselekményének megítélésénél vizsgálni kell a sértetthez fűződő érzelmi viszonyát. Megállapítható, hogy a sértett betegsége után - annak ellenére, hogy a vádlott példásan segítette házastársát a gyógykezelése érdekében és a mindennapi teendők ellátásában -, megromlott. Egy ideig külön is éltek, illetve a válást fontolgatták.

A cselekmény lefolyása tekintetében tényként állapítható meg, hogy a vádbeli időben mindketten - eltérő mértékben - alkoholtól befolyásolt állapotban voltak.

A betegségéből és fizikumából adódóan lényegesen gyengébb sértett volt, aki késsel házastársára támadt és ennek során sérüléseket is okozott neki. A vádlottnak a váratlan támadás ellenére nem jelentett nehézséget a sértettet hanyattfekvő helyzetben az ágyra löknie és tőle a kést elvennie. Ezután a sértett további támadásától már nem kellett tartania, amikor az általa megszerzett késsel legalább öt szúrást adott le a sértett nyakára, illetve legkevesebb háromat a mellkas irányába, amelyet a sértett a kés pengéjét megragadva hárított el.

A cselekmény elkövetését követően a vádlott vallomása szerint a sértett a teraszon kívánt elszívni egy cigarettát. A sértett teraszra kerülésével kapcsolatban az elsőfokú bíróság azt fogadta el - amit az orvosszakértő is lehetségesnek ítélt, - miszerint a sértett önállóan ment ki a lakásból és ült le a lépcsőre.

Ezalatt a vádlott munkatársával, illetve volt feleségével beszélt telefonon, véres felsőruházatát tisztára cserélte. Majd a bűncselekményhez használt kés pengéjét lemosta és a teraszon fekvő, időközben elhunyt felesége kezébe helyezte.

A rendőrséget mintegy másfél órával később értesítette.

A helyszínre érkező rendőröknek először úgy nyilatkozott, hogy nem bánta meg tettét.

Az önhibából eredő ittas állapotot az ítélkezési gyakorlat nem tekinti az elkövető személyén kívül álló olyan külső oknak, amely megalapozhatja az ölési cselekmény privilegizált esetkénti minősítését. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy önmagában az elkövető ittassága kizárná az ölési cselekménynek erős felindulásban elkövetettként minősítését. Ha ugyanis az erkölcsileg méltányolható külső ok az ittasságtól függetlenül is alkalmas volt az elkövető felindultságának kialakulására: ez az enyhébb minősítésnek nem akadály. (BH 1988/339.)

Az önhibából eredő ittas állapotban elkövetett ölési cselekmény - egyéb törvényi feltételek megléte esetén - akkor minősülhet erős felindulásban elkövetett emberölésként, ha a cselekmény elkövetése nem hozható összefüggésbe az elkövető szeszital fogyasztásával. (BH 1983/105; 1993/594.; 2004/46.)

Egy másik eseti döntés szerint nincs alap az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének megállapítására, ha az elkövető heves indulatát alapvetően az alkoholos állapot váltotta ki, valamint az elkövetést közvetlenül kiváltó ok súlyossága nem áll arányban a véghezvitt elkövetési magatartással, így az ölési cselekményhez vezető indulat nem tekinthető méltányolható okból származottnak. (BH 1996/458.)

Az adott esetben kétségtelen, hogy a terhelt a terhére megállapított cselekményt felindult állapotban valósította meg. Ez az indulat azonban nem csupán az elkövetőn kívülálló okból következett be. Ebben igen jelentős szerepet játszottak a terhelt személyi tulajdonságai, de különösen az ittassága.

A tényállásból következően vitathatatlan, hogy az adott esetben a terhelt cselekményét megelőzően a sértett erkölcsileg elítélendő magatartást tanúsított vele szemben,- de a mozgásában korlátozott, testalkata és betegsége miatt a terhelnél lényegesen gyengébb sértett váratlanul, késsel intézett támadását - annak eszközét megszerezve - a vádlott eredményesen elhárította és ennek kapcsán csupán jelentéktelen sérüléseket szenvedett el.

Ilyen körülmények között a sértett nem súlyosan elítélendő cselekvőségére a terhelt jelentősen eltúlzott magatartással reagált, ami döntően nem jogos felháborodására, hanem az ittasságára vezethető vissza.

Mindezeket meghaladóan a terhelt indulata nem érte el azt a mértéket, amely az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének megállapításához szükséges. A terheltnek a tényállásban írt, a cselekmény elkövetése után tanúsított (a helyszín megváltoztatásában, a nyomok eltüntetésében, a bűncselekmény utáni telefonálásban megnyilvánuló, ha nem is mindenben adekvát) magatartása alapján ugyanis az indulat nem járt tudatszűkületet eredményező hatással. Mellőzte ezért a másodfokú bíróság a jogi indokolásból (az ítélet 17. oldalának hatodik és hetedik bekezdéséből) az ezzel ellentétes fejtegetéseket.

A tényállásból kitűnően a korábban bűncselekményt el nem követő és a sértettel szemben agresszivitást nem tanúsító vádlott túlméretezett indulatát az önhibájából eredő közepes ittas állapota váltotta ki, ugyanis a kölcsönös dulakodás során elszenvedett jelentéktelen sérülései nem voltak alkalmasak arra, hogy egy szeszestől nem befolyásolt elkövetőnél olyan mérvű indulatot váltsanak ki, mint amilyennek hatására a vádlott a cselekményt elkövette.

A sértett előben, közel egyidőben keletkezett sérülései közül a nyaki szúrássok legalább öt kis-közepes mértékű erőintenzitást tételeznek fel, míg mindkét kéz nagyszámú, jellegzetesen védekezési sérüléseinek keletkezéséhez legkevesebb három alkalommal kellett a sértettnek a kés pengéjére ráfognia.

A hajás fejbőrön külső elváltozással nem járó, de koponyaúri nyomásfokozódást és traumás agyvizenyőt okozó elváltozásra sem a vádlott nem szolgáltat magyarázattal, sem orvosszakértői szempontból nem lehetett keletkezésére egyértelmű megállapítást tenni.

A sérülések egy része a sértett és a vádlott közti dulakodás során jött létre, - ki nem zárhatóan ilyennek volt tekinthető a sértett 34./ pontban leírt sérülése is, amely keletkezhetett a kés elvételekor annak markolatától. Az általa jogos védelmi helyzetben okozott sérülésekért a terhelt büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg.

Az irányadó tényállásból okszerű a vádlott bűnösségére vont következtetés, a cselekmény minősítése azonban nem felel meg a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek, mivel a vádlott ölési cselekménye indulati cselekmény volt ugyan, de a túlméretezett indulat forrása kizárólag a terhelt önhibából eredő szokványos ittas állapota volt.

A 2012. évi C. törvény 18. §-ában foglalt tilalom kizárja mind a büntetlenséget, mind a büntetés korlátlan enyhítését annak javára, akinek tudatzavara önhibájából eredő leittasodásának következménye. Amikor a törvény ezt a tilalmat felállítja, azt juttatja kifejezésre, hogy az önhibából ittas (bódult) állapotba kerülő és ebben az állapotban bűncselekmény tényállását megvalósító cselekmény elkövetőjét olyannak kell tekinteni, mint akinek beszámítási képessége van, következésképpen az ittas állapotban való elkövetés a cselekmény minősítését nem érinti. Ennek az a magyarázata, hogy az ittasság okozta tudatzavar alapvetően eltér a tudatzavar egyéb eseteitől, mivel az önhibából leittasodó tudatzavara olyan ok következménye, amelyért maga az elkövető tehető felelőssé. Saját akarat-elhatározásától, szándékától függ ugyanis, hogy a tűrőképességét meghaladó mérvű alkoholfogyasztással előidézi-e a beszámítási képességet kizáró vagy korlátozó tudatzavar veszélyét. Felelőssége szükségképpen eltér a bűnösség általános alakjától.

Az ittas vagy bódult állapotban elkövetett bűncselekményekért való felelősségről szóló III. számú Büntető Elvi Döntés értelmében: ha a cselekményt önhibából eredő ittas vagy bódult állapotban követik el - s ez az elkövető javára figyelembe nem vehető -, a cselekmény annak tárgyi oldalához képest minősülhet szándékos vagy gondatlanságból elkövetett bűncselekményként.

Az alanyi oldalnak csupán az önhibából eredő leittasodás, nem pedig az ittas állapotban elkövetett bűncselekmény konkrét tényállása vonatkozásában van jelentősége. A bíróságnak az alanyi oldal tekintetében azt kell vizsgálnia, hogy a terheltnek a tudatzavart előidéző leittasodása önhibájából eredt-e.

Mivel az önhibából ittas állapotba kerülő és bűncselekmény tényállását megvalósító cselekményt elkövető személyt olyannak kell tekinteni, mintha annak beszámítási képessége lenne, - az ittas állapotban elkövetett cselekmény szándékos vagy gondatlan bűncselekményeknek egyaránt minősülhet.

A bíróságnak a minősítés körében azt kell vizsgálnia, hogy a bűncselekmény elkövetési körülményeinek elemzése alapján miként minősülne az alanyi oldal teljessége esetén. Ezt pedig csak a cselekmény tárgyi oldalának beható vizsgálata alapján lehet elbírálni.

Mind az elsőfokú bíróság által felhozott, mind a másodfokú bíróság által értékelt tárgyi oldal szerint - a terhelt által használt eszköz jellege, a célbavett létfontosságú

szervek elleni ismételt támadások száma és intenzitása, a súlyosan sérült, erősen vérző sértett orvosi segítség nélkül hagyása miatt, - nincs kétség afelől, hogy a vádlott a sértett életének kioltását eredményező ölési cselekményét (a hatályos Btk. 7.§ I. fordulata szerint) magatartása következményeit kívánva hajtotta végre.

Nem foghatott helyt ezért az a védői érvelés, miszerint a vádlott szándéka testi sértés okozására irányult, tudata nem fogta át a halál bekövetkezésének lehetőségét és az eredmény tekintetében csupán gondatlanság terheli.

Figyelemmel arra, hogy az ítélet tábla a jelenleg hatályos büntető törvényt alkalmazta, a vádlott cselekménye a 2012. évi C. törvény 160. § (1) bekezdésébe és aszerint minősülő emberölés büntette.

A minősítés megváltoztatása miatt a Budapest Környéki Törvényszék által a vádlottal szemben alkalmazott joghátrány eltűzöttan enyhe.

Az elsőfokú bíróság által enyhítő körülményként helyesen felhívott feltáró jellegű, megbánást is mutató beismerő vallomáson, illetve a büntetlen előéleten túl, mely utóbbi a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel csekély nyomatékú, - a terhelt javára kellett értékelni a sértetti közrehatást. Ugyanakkor súlyosító volt, hogy a vádlott ittas állapotban, mentálisan (depressziós) és fizikálisan (mozgáskorlátozott) is kiszolgáltatott helyzetben lévő közeli hozzátartozója sérelmére követte el tettét.

A terhelt javára és terhére figyelembe veendő bűnösségi tényezőket összevetve a bűncselekmény tárgyi súlyával és a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyességgel a Fővárosi Ítélet tábla a szabadságvesztés tartamát - kellő nyomatékot tulajdonítva a sértetti közrehatásnak, - a büntetési tétel középértékét el nem érő mértékű kilenc év börtönre felemelte.

A Btk. 37. § (2) bekezdése értelmében az emberölés alapesete miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata: börtön.

A másodfokú bíróság a Btk. 38. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát ugyancsak súlyosította, a törvényi maximumnak megfelelő tíz évben határozta meg.

Az elsőfokú ítéletnek az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására, a bűnügyi költségre vonatkozó, valamint a bűnjelek elkobzására, illetve megsemmisítésre vonatkozó rendelkezései törvényesek.

A fent kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítélet tábla a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a minősítést illetően és a büntetést kiszabó részében megváltoztatta, ezt meghaladóan a Be. 371. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől előzetes letartóztatásban töltött időt is beszámította a kiszabott börtönbüntetésbe.

Budapesten, 2014. január hó 15. napján

Dr. Czine Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Mató Ágnes s.k.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 12.B.105/2012/16. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.143/2013/17. számú ítéletében foglalt változtatásokkal a vádlottal szemben a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapesten, 2014. január hó 15. napján

Dr. Czine Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tisztviselő